

منصور ہاشمی خراسانی

درسی از آن جناب درباره‌ی اینکه زمین از مردی عالم به همه‌ی
دین که خداوند او را در آن خلیفه، امام و راهنمایی به امر خود
قرار داده باشد، خالی نمی‌ماند.

باب (۳)

احادیث صحیحی از اهل بیت که بر این دلالت دارند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

حدیث ۲۶

رَوَى عَلِيُّ بْنُ أَبِيهِ [ت ۳۲۹هـ] فِي «الإِمَامَةِ وَالتَّبَصُّرَةِ»^۱، عَنِ الْحُمَيْرِيِّ، عَنِ السَّنْدِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ رَزِينٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ -يَعْنِي مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْبَاقِرَ- عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ:

لَا تَبْنَى الْأَرْضَ بِغَيْرِ إِمَامٍ ظَاهِرٍ أَوْ بَاطِنٍ.

ترجمه:

علی بن بابویه [د. ۳۲۹ق] در کتاب «الإمامة و التبصرة»، از حمیری، از سند بن محمد، از علاء بن رزین، از محمد بن مسلم، از ابو جعفر -یعنی محمد بن علی باقر- علیه السلام روایت کرده است که فرمود:

زمین بدون امامی ظاهر یا پنهان، نمی ماند.

[ملاحظه]

قَالَ الْمَنْصُورُ حَفِظَهُ اللَّهُ تَعَالَى: إِنَّ اللَّهَ لَا يُعْبَدُ فِي الْأَرْضِ إِلَّا بِإِمَامٍ حَيٍّ ظَاهِرٍ؛ لِأَنَّ عِبَادَتَهُ فِيهَا إِقَامَةُ حُدُودِهِ وَتَنْفِيزُ أَحْكَامِهِ وَإِدَارَةُ أُمُورِهِ وَجِهَادُ أَعْدَائِهِ وَهِيَ مُحْتَاجَةٌ إِلَى إِمَامٍ حَيٍّ ظَاهِرٍ، فَإِنْ لَمْ يَجْعَلْ إِمَامًا حَيًّا ظَاهِرًا فَمَا أَتَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَى عِبَادِهِ وَمَا جَعَلَ لَهُمْ طَرِيقًا إِلَى عِبَادَتِهِ. فَإِنْ تَرَكُوا عِبَادَتَهُ فَلَيْسَ لِلَّهِ عَلَيْهِمْ حُجَّةٌ، إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ لَهُمْ إِمَامًا حَيًّا ظَاهِرًا، فَحَمَلُوهُ عَلَى الْإِخْتِفَاءِ بِظُلْمِهِمْ؛ لِأَنَّهُمْ إِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ ثُمَّ تَرَكُوا عِبَادَةَ اللَّهِ فَقَدْ جَعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْهِمْ حُجَّةً؛ كَمَا قَالَ: «ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ»^۲ وَقَالَ: «وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ»^۳ وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِنْ جَعَلَ لَهُمْ إِمَامًا حَيًّا ظَاهِرًا فَقَتَلُوهُ بِظُلْمِهِمْ؛ لِأَنَّهُمْ إِذَا حَمَلُوهُ عَلَى الْإِخْتِفَاءِ يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يُظْهِرُوهُ إِذَا تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَلَكِنَّهُمْ إِنْ قَتَلُوهُ لَا يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يُحْيَوْهُ وَالْإِمَامُ إِذَا كَانَ مُحْتَفِيًا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُعِينَهُمْ عَلَى التَّوْبَةِ وَالْإِصْلَاحِ بِدَعَائِهِ وَبَرَكَاتِهِ وَاتِّصَالِهِ بِبَعْضِ الصَّالِحِينَ وَرُبَّمَا يَأْمُرُهُمُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ مِنْ دُونِ أَنْ يَعْرِفُوهُ وَلَكِنَّهُ إِنْ مَاتَ لَا يَسْتَطِيعُ شَيْئًا وَلِذَلِكَ يَجُوزُ فِي عَدْلِ اللَّهِ وَلُظْفِهِ أَنْ يُخْفِيَ الْإِمَامَ إِذَا عَلِمَ مِنْ عِبَادِهِ الشَّرَّ وَلَا يَجُوزُ أَنْ يُمَيِّتَهُ مِنْ دُونِ أَنْ يَجْعَلَ لَهُ بَدِيلًا.

ترجمه:

منصور حفظه الله تعالى فرمود: هرآینه خداوند در زمین جز با امامی زنده و ظاهر پرستش

۱. ص ۳۱

۲. آل عمران / ۱۸۲

۳. النحل / ۳۳

نمی‌شود؛ چراکه پرستش او در آن، اقامه‌ی حدود و اجرای احکام و اداره‌ی اموال و جهاد با دشمنان اوست و این کارها به امامی زنده و ظاهر نیاز دارد. پس اگر امامی زنده و ظاهر قرار ندهد، نعمت خود بر بندگان را تمام نکرده و برای آنان راهی به عبادتش قرار نداده است. بنابراین، اگر عبادتش را ترک کنند، برای خداوند در برابرشان حجتی نیست، مگر اینکه برای آنان امامی زنده و ظاهر قرار دهد، ولی آنان او را به پنهان شدن وادار کنند؛ چراکه هرگاه این کار را انجام دهند و سپس عبادت خداوند را ترک کنند، برای خداوند در برابر خود حجتی قرار داده‌اند؛ چنانکه فرموده است: «آن به سبب چیزی است که دست‌های خودتان پیش فرستاده است و خداوند به بندگان ستمکار نیست» و فرموده است: «و خداوند به آنان ستمی نکرده است، بل آنان بوده‌اند که به خود ستم کرده‌اند» و این گونه نیست اگر برای آنان امامی زنده و ظاهر قرار دهد، ولی آنان او را از روی ستم بکشند؛ چراکه آنان هرگاه او را به پنهان شدن وادار کنند، می‌توانند او را ظاهر سازند هرگاه توبه و اصلاح نمایند، ولی اگر او را بکشند، نمی‌توانند او را زنده کنند و امام هرگاه پنهان باشد، می‌تواند به توبه و اصلاح آنان کمک کند با دعای خود و برکات خود و ارتباط خود با برخی صالحان و چه بسا آنان را امر به معروف و نهی از منکر کند بدون اینکه او را بشناسند، ولی اگر بمیرد نمی‌تواند کاری انجام دهد و از این رو، برای خداوند در عدل او و لطفش جایز است که امام را پنهان سازد هرگاه در بندگان خود شر ببیند، ولی جایز نیست که او را از دنیا ببرد بدون اینکه برایش جایگزینی قرار دهد.

